

”ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור”

יהודי שבא לפני הקב"ה בתפילה: ואומר "אלוקים, יהי אור", האר לי באורך, עד מתי אשקע בחושך, מיד "ויהי אור", השם יתברך מאיר לו.

רבי נח מלכוניץ

אנקודלה

”בראשית ברא אלוקים”

אומר רש"י - אין המקרא הזה אומר אלא דרשני וכו' בשביל התורה שנקראת 'ראשית' ובשביל ישראל שנקראו 'ראשית'.

בשביל שני דברים אלו ברא הקב"ה את העולם. אומר ה"חפץ חיים", אם אדם משקיע מיליון דולר באיזו עיסקה, ברור שהוא לא מתכוון להרוויח רק מאה דולר, ואם משקיע מיליארד, בוודאי ובוודאי שציפיותיו לרווחים עצומים מאוד. אם הקב"ה אומר שהוא ברא את כל העולם, את הים, את היבשה, חיות ועופות, בני אדם, צומח ודומם, הכל בשביל התורה, אזי צריכים לחשוב אנחנו - כמה שווה התורה וכמה שווים ישראל..

חפץ חיים

”שבת בראשית”

ספר נזר התורה מביא מדרש: הכל יודוך והכל ישבחוך זו "שבת בראשית" ונשאלת השאלה מה הקשר?! מבאר האדמו"ר מבעלז: למלאכים יש 6 כנפיים ובכל יום משבחים הם בכנף אחד וכשמגיעה שבת לא נותר להם כנפיים והקב"ה אומר להם: "ביום שבת אין לי צורך בכם בני ישראל ישבחו ליי ולכן דווקא ביום שבת ישנם זמירות מרובות ו"שירת הבקשות" ובה נבין עוד טעם למנהג קריאת שיר השירים בעת כניסת שבת קודש, כי היא הזמן שניתן לאדם הכוח לומר שירה ואז מעורר השירה... כל זה נכון לגבי כל שבת אבל בשבת בראשית - השבת הראשונה שבבריאה הרי נבראו המלאכים ביום השני ואם כך נותרה להם כנף אחת ליום שבת... לכן בשבת זו שיבחו את הקב"ה גם המלאכים וגם אדם הראשון וזהו שאומר המדרש: הכל יודוך והכל ישבחוך זו "שבת בראשית" כיוון שבשבת זו מלאכים ואדם הראשון - הכל הודו להקב"ה...

אחד מאדמ"ורי בעלזא

”לא ידעתי השומר אחי אנוכי”

אומר אחד הצדיקים שכשהורגים בן אדם יש את המישור הגשמי - הגוף, ויש את ההרג הרוחני של המצוות וכדו', וזה מה שקין ענה "לא ידעתי" - אני לא יודע "השומר אחי - אנוכי" - הכוונה ל 'אנוכי' - אלווקיד' - אומר קין להקב"ה אני לא יודע אם הוא בכלל שומר את המצוות.

צדיקים

בראשית

24 דורות טענה האות "א" לפני הקב"ה למה הוא ברא את העולם באות "ב" - בראשית ולא באות 'א', אמר לה הקב"ה ש'א' זה ארור ו'ב' זה ברוך ואי אפשר להתחיל את התורה עם ארור ולכן נברא העולם באות 'ב' - ברוך, ולכאורה מדוע לכשנתן הקב"ה את עשרת הדיברות כן התחיל באות 'א' - הרי זה ארור? אלא אומר ר' שלמה קלוגר שהעולם נברא ללא התורה הקדושה ולכן חייבים שיתחיל בברוך, אבל כשיש תורה אזי אפשר להפוך את ה'א'-ארור לברוך ולכן אפשר להתחיל באות 'א'.

ר' שלמה קלוגר

”ועפר תאכל כל ימי חיידך”.

לכאורה קשה מה ההסבר בקללה הזו - הרי זו ברכה, מכיון שיש לנחש אוכל בכל מקום, בכל רגע, עשרים וארבע שעות ביום, שבעה ימים בשבוע, 365 ימים בשנה. איפה הקללה פה? מסביר הגאון רבי שמואל גריינמן זצ"ל כך. כתוב במדרש: שאלו תלמידיו את רשב"י, מפני מה לא ירד מן לישראל פעם אחת בשנה לכל השנה. אמר להם: אמשול לכם משל, למלך בשר ודם שהיה לו בן אחד. פסק לו מזונותיו פעם בשנה, והיה הבן מקבילו פעם בשנה; פסק לו מזונותיו בכל יום - והיה הבן מקבילו בכל יום. מרואים אנו, כי דווקא הטורח בבקשת המזונות יום-יום, הינה זכות גדולה יותר. אצל הנחש, אמנם מזונו קיים לו באופן תמידי ובכל מקום, אבל הקללה שלו היא בכך שהוא מקבל הכל, אך הוא מנותק לגמרי מהקדוש ברוך הוא, ואף לבקש פרנסה אינו יכול משום שאינו צריך. אנו לומדים מכאן, שזה שאנו מבקשים מהקדוש ברוך הוא יום יום פרנסה, אין זו קללה אלא ברכה, כי זה רק מקרב אותנו אליו יתברך יותר ויותר.

רבי שמואל גריינמן

כתב רש"י דמשום הכי כתיב 'נעשה' לשון רבים, מלמד שנתיעץ הקב"ה עם המלאכים, ומכאן יש ללמוד שהגדול בל יתגאה את עצמו, אלא יטול עצה מן הקטן ממנו. לפי זה אפשר לבאר את הגמרא 'כל המתגאה כאילו עובד עבודה זרה', שיש לדקדק למה ממשיל גאות לעובד עבודה זרה דווקא. אלא שהמתגאה אינו לומד את הפסוק "נעשה אדם" שנתיעץ עם המלאכים ללמדנו שלא יתגאה, אם כן לשיטתו יש לטעות בפירוש הפסוק שחס ושלום שתי רשויות יש, לכן המתגאה כאלו עובד עבודה זרה.

חנוכת התורה

אזיס ווארט

"ויאמר ה' אלוקים לאשה מה זאת עשית"

לכאורה, הלא הקב"ה לא ציווה לחוה "ימעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו", ואם כן למה העניש אותה? מתרץ בספר "תולדות יצחק", כשציווה הקב"ה לאדם לבל יאכל מעץ הדעת, היתה אז חלק מגופו, ורק אחר שציווה שלא לאכול מעץ הדעת אמר אז "לא טוב היות האדם לבדו" ויוקח אחת מצלעותיו" ומובן שאף חוה היתה כלולה בציווי.

תולדות יצחק

ווארט לחיזוק בעת הזו

שלמה המלך אומר בשיר השירים "מה יפו פעמיך בנעלים" ולכאורה מה ענין ה"נעלים" - זה כמו שאני יגיד "החתן הזה נראה ממש טוב בנעליים שלו" ? אלא אומר אחד הצדיקים שכלל ישראל כשעלו לרגל השאירו אחריהם את כל רכושם ובתיהם מאחוריהם והם דאגו כל הזמן מה יהיה עם רכושם - נתאר לעצמנו את כל בני ברק מתרוקנת לגמרי מהאנשים וכדו' - אך הקב"ה הבטיח "ולא יחמוד איש ארצך" - אך עדיין היה זה ניסיון גדול, ובבואם לבית המקדש הורידו את נעליהם וכבר היו באטמוספירה אחרת - באווירה של קדושה וזהו הפשט: "מה יפו פעמיך" - אתה יודע מתי - "בנעלים" - כשהם עוד היו עם הנעליים עם הניסיונות ועם ההתמודדויות, וכן בדור שלנו שאנחנו בגלות ומחכים לבית המקדש ולמשיח - ובפרט בעת הנוכחית שאנו עם ה"נעלים" - עם כל הניסיונות וההתמודדות - זה "מה יפו פעמיך" - שם טמון היופי של עם ישראל.

צדיקים, בדרך רמז

לגאון רבי ישעליה מושקט מפראג, היתה אשה שהפריעה לו ב"חסידותה" המופרזת, כל היום התפללה, אמרה פרקי תהילים, תחינות ומעמדות. יום אחד חזר רבי ישעלי משיעור והרעב הציק לו, והרבנית לא רצתה להפסיק להתפלל כדי להכין לבעלה את סעודתו. אמר הגאון באנחה, עכשיו מובנים לי דברי רש"י "זכה עזר" - היא לו לעזר, שעוזרת לו בעבודת הבורא. כשהוא לומד או מתפלל, היא מכינה אוכל, כשהוא אומר את השיעור, היא מכינה ארוחת צהריים, וכשהוא דן דיני תורה, היא מסדרת את הבית, וכשהוא עסוק בתפילת מנחה וערבית, היא מכינה ארוחת ערב. לא זכה כנגדו - מולו, הוא מתפלל, גם היא מתפללת, הוא אומר תהילים והיא אומרת מעמדות, הוא עסוק בלימוד והיא עסוקה בתחינות, אבל אוכל אין בפי הרב.

הגאון רבי ישעליה מושקט מפראג

"עץ פרי"

מביא רש"י: שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן. הקב"ה אמר לאדמה שתעשה את הטעם של העץ כטעם של הפרי אך האדמה לא עשתה כך כדי ללמד זכות על כלל ישראל שכשיעלו לשמים יוכלו להגיד שהם באים מהאדמה שכבר היא חטאה לפני הקב"ה, כתוב אצל יעקב אבינו שחזר לקחת פכים קטנים וקפצה לו הארץ - מפרש על זה אחד הצדיקים שיעקב אבינו רצה ללמד אותנו שתמיד אפשר לחזור ולעשות תשובה וקפצה לו הארץ - הדוגמא שך הארץ שבאה ללמד זכות על כלל ישראל, וזה גם מה שאנו אומרים כל יום "וואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור" - מה הכוונה 'הארץ אזכור' אלא מזכירים את זה שהיא גם מלמדת זכות על עם ישראל.

ועוד ראיתי על הענין הזה שהמרגלים רצו לתקן את החטא של האדמה "ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד" - הם ניסו להחזיר שגם הזמורה וגם האשכול הענבים יהיו טעם אחד, אבל ממשיך הפסוק "וישאוה" - הם התנשאו והיו בגאווה ולכן "במוט" - זה התמוטט ולא הצליחו לתקן את החטא וזה נשאר "בשניים" - שני טעמים שונים.

צדיקים, ר' מאיר מפרמישלאן

הגיליון לזכות ולבריות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א